

PRÆVIO MODERATORE ALTISSIMO!

DIATRIBA
PHILOSOPHICO-PRACTICA,
De

ΑΥΤΑΡΚΕΙΑ
ΜΟΡΑΛΙ,

Quam

Ex Suffragio Amplissimæ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ,
In Regia Patriæ Academia Aboënsi, & Au-
ditorio Maximo,

PRÆSIDE,

Praclarissimo Amplissimoq; Domino,

M. JOH. BERNH. MÜNSTER

Philosophiæ Pract. & Histor: Professore Ordini:
Reg. Al. h. a. Inspect. Spectab. Consobrino meo æta-
tem suspiciendo.

In τρυφήσιν studiorum meorum

Dextre Philosophantium Publico examini reverenter submissi,
REGIUS alumnus,

PETRUS M. MILTOPÆUS,

*Ad diem si DEO videbitur 15 Junii, Anno à Jubileo
nostro secundo 1695.*

Impr. apud JOH. LAURENTII WALLIUM, Reg. Univ. Typogr.

In Virum Juvenem,

Artibus quibusvis optimis Egregie Excultum & Perpolitum,

DN. PETRUM M. MILTOPÆUM, AB

Parentis olim multo doctissimi, Filium nequaquam degenerem, Consanguineum & Amicum meum dilectissimum.

PETRUS MARTINI MILTOPÆUS ABOËNSIS,

Per Anagramma:

MILITAT. REBUS. MORES. PÆAN. PONIS. TUIS.

MILITAT omnis amans Studiorum, & habent
sua castra

Pierii montis Dominæ, quæ REBUS agendis
intentæ magnis, dare sunt documenta ministris
assvetæ, ingeniosa suis equidem ordine recto;
& MORES placidos animo instillare juventæ,
Hostibus, ut, victis (cum quævis contendere bello
est opus, ut sunt: segnities, inscitia turpis,
Simplicitas Asinina, malorum Lerna vocata)
in dulces possit modulos inflectere vocem;
& PÆAN hilaris resonet; ceu Victor ovare
de Palmâ sivevit, celebrem & ductare triumphum.
Et cum desidiâ exosus sis, Sangvine junctæ
Petre, mihi, sædam, simul eximiumque laborem
Artibus in doctis PONIS; quod sufficienter
demonstrat præsens tuâ Disquisitio luci
nunc data; quapropter merito tibi grator & opto
Vela Tuis ausis velit ut DEUS esse secunda !!!

Admodum prosperitèr scripsi

SIMON ZAPPUS Aboënsis

Met: & Log: Prof: Ord:

P. P.

PRÆLUDIUM.

*Β*υδαμωδίας Stagiritæ Istius ut summi
(α) Philosophorum, utqve Summum
Hominis Bonum denotantis affectionem,
heic cum nostræ inclinationis fuit hæc
Dissertatiuncula propalare, iccirco talem
dari (non Secus ac Moralistæ de εὐδα-
μωδία statuentes) haud infimo consequen-
tiæ jure præsupponimus, ne terrarum
Orbi eandem Inficias eundo propinemus:

*Q*uod verum tantam materiam delincare aggressi sumus circa
quã Ingenia eaqve longo rerum usu exercitatissima Ingenia
exaetè describendam fessa, fortasse sub judice relictam voluere,
nemo nobis vitio vertat, proprias quippe experiri licet vires,
quæ à tritis plerumqve abhorrent argumentis, Libertatis enim
amans mens est humana & novarum rerum appetens, quæ ap-
petitui quantum ratione ducimur operari valet, non interdicit,
sed libero sidere duci nonnunquam annuens; Itaqve

Inveniat quod quisqve velit, non omnibus unum est
quod placet, hic spinas colligit, ille rosas (β)

*V*erum sicuti Jovi actionum suarum principium semper libando
debuere gentiles, Ita jam nostro conveniens erit officio institu-
tum committere nostrum, dicentes

Dirige jam Mulas O JESU dirige nostras.

A

MO-

α Calov: sect præm: Meth: Div: p. m. 163. β Petron: in satyr.

M O M E N T U M P R I M U M ,

More βραχυλογίας, non tamen affectatæ, nunc
 quoniam tenemur; Ideo neglecto heterogeneo-
 rum vano cumulatu, ad institutum nostrum,
 haud pertinente, fasciis fœtum publicæ luci
 dicandum ac suis ex ambiguitatibus solvendum, è re fo-
 re ducimus. Genuinum itaque vocis ἀνταρκείας ortum
 Jure meritoque Graiis ex Vocabulis collatum fatemur;
 Et quidem Pronomine ἄνϞ Iple, & ἀρκείο verbo sufficio,
 sicq; quasi sibi Ipsi sufficiens æstimandum. Nec nos spe
 nostra frustrari autumamus, quin gratiam Literati orbis
 nos inire speramus; quia hoc eodem Vocabulo usus est
 lumen illud Doctorum. Aristoteles qui libro 1. (γ) Ita
 habet: φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀνταρκείας τὸ ἀπὸ συμβαίνειν,
 quam ἀνταρκείας vocem Vir græce latineque Doctissimus
 Dyonysius Lambinus, pluribus verbis declarandam esse
 testatur, cui nulla alia respondet vox Latina, est autem ἀνταρ-
 κης (ut refert) qui suis bonis contentus satis copiose
 instructus est, quique nullas opes desiderat. Et ἀνταρκεία
 talis animi affectio quæ nihil externi desiderat. Præter-
 ea cunctis in propatulo erit Clarissimi illud Finckii (δ)
 In tutamen similis argumenti ductum ex Libavio, nihil
 referre si quis erudite cum eruditis loquatur, terminis
 græcis delectatus. Insuper nec inficiamur abundantiam
 Sermonis græci, hocce Vocabulo singulari hic va-
 lere Emphasi, quo æque ponderoso Latium caruit. Cœ-
 terum cum non alia hujus vocis ac Philautiæ ratio sit,
 ab autoritate & argumento similium, eandem in me-
 dium allatam pro firma censemus. Et si Græca sint,

εμφα-

εμφατικώτερον, licebit illa inferere, ceu Statuebat Ineffabilis
 Cœlestis gaudii particeps Beatus Parens meus, Profess:
 Miltonæus. (ε) Defectus itaq; & non ostentationis gratia
 cujus nemo nos arguat, vocabulo *ἀντερκείας* utimur.

MOMENTUM SECUNDUM.

Sic ostensa breviter Etymologias ratione, quam imme-
 diatè Ipsa vocis *ἀντερκείας* excipit Homonymia, quam
 intricatis laborat difficultatibus cuius obviam erit.
 Exclusam itaq; hic 1. Theologicam volumus, *ἀντερ-
 κείαν*, quæ ad divinam pertinet Philosophiam (nec ean-
 dem nostri esse propositi) Soli DEO abstractivè ac ab-
 solute competentem, qui *ἀντερκεία* audit, cujus natu-
 ra suis pollet opibus, nihil indiga nostri, quique Pytha-
 goræ *ζῶν ἀπάναν ἀντερκείας πρὸς εὐδαιμονίαν* æstimatur. Et
 in Actis (ζ) *περὸς δέομεν πιν* dicitur. Item ad Rom:
 (η) *ἢ τίς περὸς δέομεν αὐτῆ καὶ ἀνταποδοθῆσται αὐτῷ.* 2. Sub-
 latam heic loci volumus Historicam; & turpem illam,
ἀντερκείας Speciem negligentiae solum deditam, quæ (θ)
 Sardanapalo, Sibaritis, & aliis ejusdem farinae, cordi e-
 rat, quorum ille sibi sufficiens pensa inter virgines par-
 tire; hi vero vulgato: Nemo nostrum frugi esto; confi-
 debant, cum multis ipsorum Affeclis qui adhuc super-
 stites habentur, parantes ruinæ suæ aditum, ignavia con-
 tenti & sordibus imbuti, nequeunt dimittere sordes.

Hinc illorum vices eo minus condolendæ, quo iisdem
 ut fortunæ suæ fabricis & volentibus nulla fiat injuria,
 quique ad tenorem Meritorum Suorum pœnas luunt quæ

A 2

Pro-

ε *Quest: Reht: c. 2. quest. 7 p. 33. ξ cap. 17. η cap. 11. v. 35.*
 θ *Justin: lib: 1. cap. 3.*

Proverb: 6. habentur Capite. 3. Remotam adhuc cupimus illam Physicam ἀντιρκειαν quam Scaliger in Essentia ponit humana, quæ sine reali potestatum disjunctione est principium sibi ipsi ἀντιρκῆς, quod nimirum sit satis sibi ad producendas actiones suas. Intendentes 4. ἀντιρκειαν eam Ethicam quæ ἐν σπουδαίῃ solius est hominis victuique & amictui præstando potens, quam & Philosophus laudabilem Judicat dicendo: (ι) quæ ad cultum vitæ necessaria sunt & Sapiens & Justus & reliqui omnes indigent. Summa itaq; cura nitendum ne id laboris omittamus, quo sibi hanc prospicere fas sit, cum hodie haud immediate nostri curam gerat DEUS, Juxta tritam:

Non Tibi per Ventos assa Columba venit.

MOMENTUM TERTIUM.

Quemadmodum vocis hujus, cujus describendæ solliciti fuimus, indolem, eruditus supra meminimus molestam, ita nunc hoc opus hic labor est, ejusdem referre Synonyma, quæ sine periphrasis opera in auxilium vocata, animo fluctuandum, num describendo eadem adeo palmam feramus, ut nos nostræ non pœniteat adhibitæ operæ. Salutatur imprimis hæc nostra ἀντιρκεια Sufficiencia Romanis, quæ adeo sibi vires acquisivit ut illam exterminare non liceret, quam non pure latinam esse, cum in suis Lexicis eandem non interant, dubitant fortassis Lexicographi Latini. Beato Meisnero (κ) Per periphrasin nota est S. Boni essentialis, Alstedio (λ) Frugalitas; item Stratemanno & cœteris, sed minus sobriè. Vendelino (μ) S. Boni pars. Sveci eam Förndielse & Fyllnad appellant.

Teu-

ι Arist: de mor: p. 436. κ Dissert: de S. Bon: p. 87. λ Encycloped: lib: 21. p. 1282. μ Philosoph: Moral. p. 677.

Teutones die Vergnügung / Finnonēs suæ lingvæ genio
 Enthymis pronunciant, & quidem ex allusione obstaculi
 aqvaticarum molarum τῆδῃν / quod ideo adhibent ru-
 ricolæ, ne nimia circumgyratione frangantur Instrumen-
 ta mole super abundantia aqvæ, vel exiguitati cedant;
 sed saltem ut sufficiant canali. Quæ jam in apricum pro-
 ducta si arriferint, bene opera navata, sin minus alio-
 rum magis scenerans lucis, expectamus convenientius
 promptuarium.

MOMENTUM QUARTUM.

Prælibata sic Definitionum nominalium serie, operæ
 pretium est ἀντὶ τοῦ ἰσπεκτατὰ ἀνίστασθαι σφιστερε naturam,
 quam eo feliciori eventu aggredimur quo à provida
 rerum naturalium matre cautum, nullas actiones huma-
 nas suo frustrari sine; sed ut in quodam veluti supremo
 consistant oportet. Hinc penitus nobis ἀνίστασθαι ri-
 mantibus prælucente Aristotelica face, eandem in albo Af-
 fectionum Summi Boni insertam videmus, cuiam &
 sententiæ eo lubentius fidem habemus, quo firmiter in
 arce veritatis collocatam & ut Enti, Uno, vero ac Bono
 Affectionem, eidem realiter competentem atque attribu-
 tam, ostendimus & dehinc diversimode definiendam fore.
 Verum cum hæc præ cæteris Virtutibus instar Centri
 sit, suffecturam credimus infra Mom. 6 traditam æquo
 rerum æstimatori, qui bene cœpit habet. Non itaque
 superioribus illis significationibus mom. i. in medium al-
 latis, sed Infimæ, hæc Affectio attribui debet, qua tamen
 præsupponimus neminem mortalium gaudere posse, ni-
 si quem continuum virtutis exercitium fecit felicem, In-
 telligendo felicitatem civilem inchoativè, quam una cum

Meifnero homini in hac vita (ν) non consummatim concedimus. Et sicut in Limine practices disciplinae Logicæ, Informamur crebram exercitationem, dispositionem, hanc vero parere habitum, qui ubi radicatur *ἐπιεδύναμι τῶν ἀνθρώπων* cum excellentissimis Philosophis exclamitemus. Non tamen oblitifimus virtutes has morales haud secus se respectu subjectorum habere ac habitus, quare Informationis memores Beati Doct: JAC: FLACHSENI. (ξ) qui ejusmodi habitus subjective, sicut memoriam in cerebro corporibus inesse inficiatur, dicendo: *Sciendum tñ: nullum habitum esse in corpore tanquam in suo Subjecto, sed circa corpus tantum Versatur Et per illud exercetur, modo planè eodem nos & nostram hanc ἀυτάρκειαν non inesse, sed adesse contestamur.* Verum cum adeo inconstantis vestigi humanum desiderium sit, ut in Infinitum se extendat in ipsa popina fitiat, ac inter diversas dapes rerum mundarum volucris obductas esuriat, nisi exclusis & relegatis vocibus, Propter aliud vellet Magister Supremus nobis propter se expetendum substituere S. Bon: Idque non invento quodam humano, sed dono divino & insigni cum gratiarum actione dignum æstimandum. Itaque adeo constanti fulcro non diffitemur stare operationes morales & ita erectas ut ulteriori fine non egeant; Sed suarum in ipsarum gratiam appetantur, quod cultu probatum imus DEI, qui actus non solum Objecti nobilitate, verum actionis innatæ bonitate quibusvis moralium Effectuum cumulis, victoriam obtinet: Quod etiam Psaltes restatum facit dicendo: *Confidentes JEHOVÆ similes sunt Monti Sionis, qui non dimovetur, sed in seculum permanet* (ο) Nunc Posito ἀυτάρκειαν perfectionis caractere salutari & nota,

(π) Si
 v Differt: de S. B. p. 167. ξ Colleg: Log: p. 191. ο Psal. 125: 1.

(π) Sibiqve ipsi sufficientem fore, exinde tamen non sequitur illam respuere bona Fortunæ seu externa & corporis, ut Stoici obtendunt; quæ non S. Bon: sed ipsius ornamentorum nomine veniunt, quæ etiam quatenus ad cultum vitæ requiruntur Mom. I. ostendebamus à Philosopho approbari, qui conjunctim cum virtute eadem intelligit, quæqve eo virium extensæ, ut Egenum ditissimum efficiant, & ut potens ille sit se Pauperem Jactare cui substantia est ampla, dicente Ecclesiaste (ρ) Hinc minus Beatum & ἀνταρχειας studiosum illum dicimus qui ad incitas reductus sui conservationem secundo eventu, in secundis & prosperis rebus non appetit, Consequentiam & Finem victus amictusqve qui spernit ipsum antecedens negligit cum medio; quod testante Romanorum Svada, non solum arrogantis est, sed & hominis plane dissoluti.

MOMENTUM QUINTUM.

Attigimus jam etiamsi extremis digitis & ὡς τύπω ἀκίρας pictam ἀνταρχειας indolem, cujus nunc ut νεύει circa speciales occupantem, de re est ut deliberemus, hoc vero nobis facientibus aqua hæret num brevitati studentes valeamus; cum ejusdem amplitudo non unius alteriusve sed plurimarum virtutum commercio, ut proxime offensum, adhæreat. Excusatos dehinc nos iri speramus Dimidio saltem facti prolixitate verborum in hoc Moment: superfedentes. Facimus itaq; transitum ad Virtutum Cardinalium serie Infimam Temperantiam, cujus varii quidem effectus cum hujus nostræ intima quadam cognatione convenire adumbrantur, re Ipsa verum discre-

discrepant; Nam sicuti illa cupiditatum quarumvis circa
 Gustum & Tactum moderandarum; ut in sequentibus osten-
 detur, Ita hæc rerum non abundantium, sed exiguarum Præ-
 rogativa valet & non solum valet, sed temperantiæ præ-
 valet *ἀλεγεινῶς*, ut ab ipsius actionibus orta, ita eidem
 non secunda, ter quippe & Bis ter, illum dicimus Beatum
 qui parvo assuevit, quo Apostolus gloriabatur dicens *Ἐγὼ
 ὡς ἐπαύει ἐν οἷς ἐμῇ ἀδυναμῆς εἶναι* (τ) quibus Insignis Tulliana
 Opulentia Cicero adstipulatur dicens: Omnis qui con-
 tentus sua sorte, Dives est. Et germ: Unter der Men-
 schen eitelleit die beste ist Bergnüglicheit, quo et-
 iam Præcentoris & Choragi illius Poëtarum Spectat,
 distichon: (τ)

*Vivitur exiguo melius, naturā beatis
 Omnibus esse dedit, si quis cognoverit uti.*

Nunc casta sequitur Temperantiæ filia Abstinencia, suo
 cum Affecla *Sobrietate*, quæ quam penes multos rara a-
 vis, quotidianam contestamur experientiam. Et etiam si
 in ætatis primitiis dum in lucem editi, omnes Lacte im-
 buuntur eoque quam maxime reficiuntur cibo, qui etiam
 naturæ convenientissimus, quo ut vescerentur, Saluti con-
 sultum esset: Attamen adulta ætate, eo dementiae rapiuntur
 ut ad digerenda è peregrinis petita esculenta, vario-
 rum generum vina potentur à mortalibus, quibus vilio-
 ra consumere religio est, sicque ebrietatem amplectuntur
 heluones, quibus hæc, uti loquitur ex recentioribus Doct.
 Joh. Graffius Prof. Tubingensis (ν) Hodie virtus: Hinc
 ipsorum cuilibet in solatium venit allocutio Divitis Agri-
 colæ ad suam animam: ede, bibe, oblectare. (φ) & Helu-
 nis istius in Regno Japan novissima vox, *tumulati*:

Vina

Vina mihi vitam, Mortem mihi Vina dedere,

Sobrius auroram cernere non potui.

Ita postposita Salutis suæ cura omnem prorsus excludentes Viam temperantiæ, sequuntur Ebrietatis actum qui omnis turpis & damnabilis. Huic virtuti proximam censemus CASTITATEM, quæ circa tactus voluptates individuo ἀσάρκεια nexu adeo animum temperat, ne Laxatis habitibus blanditiisque uterque Sexus impudiciæ deditus se contaminet, sed ἀσάρκεια imperio cedat; Et si unquam voluptati plena adscribenda fruitio, tum tactui maxime est, quæ per integrum Corpus diffusa in omnibus corporis partibus percipitur, cui obstaculum ponere tanto difficilius, quanto amabilius. Cæterum cum à Natura nihil tam alte sit constitutum, quò virtute non possumus niti, itaque tantæ potentiæ ἀσάρκεια parem concludimus, ut neminem corinthiari sinat, sed quemlibet intra castitatis limites contineat, & nonnunquam vasis Sanctificandi commonefaciat, Juxta Tarlensis Monitum.

(χ) Piis itaque suspiriis & evitata ansa Lasciviæ præveniendum: Nam sicuti sine sensuum beneficio appetitui nihil amabile, ita sine Occasione nihil patrabile, quam ut moralem Importantem Influxum, ita magnopere evitandam monet Siracides (ψ) dicens: qui adglutinatur Scortis est audax; Tineæ & Vermes hæreditario, jure possidebunt illum, & arefiet traductus in exemplum infamiæ maximæ. quò illa Columbi, Prof: Ubsal: non incongrue applicamus: (ω)

*Hvar Odngd åfer fram/haer hon sit Straff på Medan/
Hoo Lustan hysa will/han skal och hysa Swedan.*

Docent præterea ac cautum reddunt pericula aliena

B

Da-

x. 1. Tes. 4. v. 4. ψ cap. 2. v. 3. E. 19. v. 3. ω Bibliiskewerld.

Davidis, (a) Dinæ, (b) Ammonis, (c) Persarum Legatorum, petulantius (testante Justino Historico) (d) contrectantium Macedoniae Mulieres ferro temperatorum, quorum plurium exemplorum qui flagrat desiderio, ad eat Wendelini Philosophi: Moralem prolixa serie eadem Ostendentem. (e) Nec adhuc sepelita manet, nostra hæc *ἀντίκρισις*, operam haud vulgarem circa MODESTIAM in appetendis honoribus, Virtutis scilicet præmiis veris, præstans, quæ laborum mercedem instar umbræ corpus Physicum insequentis, solum respiciunt & comitantur, ad quos non velut ad bonum ultimum, sed veluti ad signum boni ult: acquisiti tendendum. Nam optima Ingenia (in Peculiaris suo citato à nobis Tractatu de S. B. dicit Meisnerus) cum honores sectantur, ideo sectantur ut virtute appareant prædita, clare ostendentia priorem sibi virtutis quam honoris esse rationem. his itaque aliisque ita imperat, ut ipsis nescientibus, illos ad immoderatam gloriæ cupiditatem duci non patiatur, cum (f) Absolone, & Alexandro Magno, cujus corporis habitum, si Dii aviditati animi parem fecissent, orbis ipsum non cepisset. qui sitienti hydropico non absimiles, in altum sublatis, superiorem cum Julio Cæsare, & Parem cum Pompejo non ferentes, quia ambitiosi honoris nota ipsis adusta gravius tales ruere, ac assurgere vincitur, cum nihil magis hujus mundi gloriam inanem reddat, quam 1. *Si virtutis careat fundamento*, ab indignis qui se ipsos commendant, cum non ipsi sint commendabiles. 2. *Si hominum favorem tantum aucupantur*, unde vana gloria, sed non in Domino.

a 1. Sam. 11. v. 4. b Gen. 34. v. 45. c 2. Sam. 13. v. 14. d lib. 7: c. 3. e lib. 1. c. 17. p. 605. f 2. Sam. 15. v. 10. seqq.

mino acquiritur, erudite satis dicente, Reverendissimo Episcopo & Acad: hujus Procancellario *ἄν ἐν ἀγίοις* Doct. JOH. GEZELIO! Breviario casuum Conscientiæ. (g) Repræsentatis ita virtutibus illis circa voluptates animi & corporis sedandis, ad quas quam maximè hæc (quæ nobis curæ fuit) *ἀυτάρκεια* se porrexit, non est quod aliquis falsa opinionis larva indutus, nosmet *ὑπερολογίαν* existimet commisisse, infimo jam loco Rerumpublicarum animam exhibentes JUSTITIAM, quæ ut satis conscia, omnes continere virtutes, ita illarum tenere medium cuius etiam Commutativæ vires adeo dilatatæ ut *ἀυτάρκεια* jungantur, quæ ut hæc contractuum ac commerciorum, proport: Arithmetica æqvissima directrix, ita distributiva præmiorum & onerum Justissima Auxiliatrix. Quarum priorem commutativæ puta *ἀυτάρκεια* eligit, & hoc propter ejus *formale*, quod ad sententiam Doctoris Graffii, consistit in *Mediocritate corrigendi contractus & commutationes rerum* (h) Ipsiqve dicitur ut non secus Emptori ac Venditori frenum injiciat, ne neuter horum Cardamo similis contra omnia Jura, expers humanæ charitatis, sibi ipsis invicem medullam frangat, unde æternum particeps fiat mortalis peccati, cujus ipsum serò pœnitebit dum.

Clamitat ad Cælum.

Vox oppressorum.

Sed præstat ut monitum in cordibus quisque mortalium habeat radicatam Paulinam (i) præcipiens ne quis fratrem in contractibus decipiat, quod tamen nullo mortalium sine illa licet cautela quam Sup: Mom: 4. Ostendebamus, quæ imprimis Pietatem præsupponit, & votis conceptis, bene Rebuspubl: esset, ut hodierni *ἀυτάρκείας*

B 2

Pos-

Posseſſores ad Paternam Chriſti admonitionem ſimplici-
tatem amarent columbinam, & ſimpliciſſime cum Indi-
anis agerent, quorum conſtante Geographorum (k)
Principe legibus & contractibus maxima ineſt ſimplici-
tas, quod ex hoc evincitur quia nulla commiſſi aut de-
poſiti Jura habent, credentes ſimpliciter. Cum vero i-
pſa *ἀνταρξία*, ut ex definitione mox patebit, virtus ſit,
quæ animum circa deſiderium Opum immunem ſervat;
Iccirco aliquis hic nodum in ſcirpo forte quæreret, inſtando
ἀνταρξίαν ad ſupra Speciales nominatas virtutes ſe ex-
tendere non debere: Verum cum complexu ſuo non
ſolum artificiales ſed etiam naturales contineat (& om-
nia quæ ſub ornamentorum nomine S. Bon: ſcilicet ve-
niunt) divitias, iccirco ſupra nominatorum virtutum
rectè memores fuimus, etiamſi non diſſidendum pluri-
um nos debuiſſe, ſed brevitati litantibus ſufficiat nobis,
curæ teſtimonium meruiſſe.

MOMENTUM SEXTUM.

Antiquam Philophorum ſectantes Methodum progre-
dientium à facilioribus, ad difficilia, perque media
ad finem, & ſic depictis circa ſpecialiter enumera-
tas virtutes *τῆς ἀνταρξίας ἀεὶ ἀνεκέρειν*, ita definimus ean-
dem. *Ἀνταρξία* eſt virtus, quæ Moderatur deſiderium Opum
& Facultatum, præſentibusque contenta eſt, nec plures quam
pro ratione temporis & loci juſte poſſideri poſſunt, anxie qua-
rit. Excepto quod hujus Definitionis Genus verum
ſit ſtabitque, & Neminem niſi cui fungus pro cere-
bro, evertere credimus; Quod communi Moralista-
rum ore ſtatutum probatumque imus tali ratiocinio:
Quod

Quodcumque homines adultos perficit, illud est virtus at *αυταρχεια* hoc facit, ergo, Majore existente clara, Minoris probatio partim ex antecedentibus, partim ex consequentibus desumi potest. Subjectum enim voluntatem non solum pro virili regit, verum appetitum flectit, & Mentem instruit. Objectum etiam ut distinctum habet Admod: Rever: Prof: Wanochius in Disquisit: Practicis, in (1) Internam & *αυταρχειαν* externam, quod ut nostra fert opinio per interna & externa bona intelligi debet, quæ liberalitatis est assumere & largiri, non tamen quod cum grano salis observandum est, ita ut se evacuet, nec ut ex aliorum raptu aliis in Subsidium conferat; Ambobus enim peccatur, priori in Justitiam, posteriori in honestatem, nam istiusmodi ut habet Dn. Berneggerus (m) Falso nominata liberalitas, ne iis quidem in quos confertur. *magnoperè probatur* nec illam quam spectat *Gratiam consequitur*, negligentibus adversus canonem, mediis, ad consequendum finem, qui illa præsupponit legitima.

MOMENTUM SEPTIMUM.

Nunc ad oculum ostensa & tradita *αυταρχειας* reali Definitione, ad ejusdem Extrema Jure Meritoque inclinamur describenda, quorum Primum *πλεονεξια* latine avaritia dicta, quæ adeo perversa, ut non nemini noceat, hinc Spiritus DEI illam *πιζαν παντων των κακων* vocat (n) Et Augustino *Servitus Idololatriæ audit, Mater Usura, Genitrix Simonia, fomes culpa, æterna ira pœna, nutrix Gebenna, Abyssus Infatiabilis*, quæ nunquam dicit: Sufficit. Unde communi Philosophorum Programmate, ad orcum illam ut pessimam gangrænam relegamus. Nam quantam

B 3

cla-

cladem Regibus, Regnis, Principibus, & Populis adsciverat, plenæ tam Sacræ quam Profanæ illorum exemplis, (& nobis tacentibus) testantur Historiæ. Præterea sui cultoris operam plane reddit inanem avaritia, quia ut loquitur celeberrimus Sthalius in Regulis (o) Sua bona habet pro incomplete tantum acquisita, est enim instar trium illorum inexplebilium, quorum Sacer meminit codex. (p) Et ob has causas in medium allatas ita haud incommodè Grajorum Sapientis Biantis Prienensis, Judicium in apicum ducimus qui *Interrogatus quis pauper? Respondit Avarus.* Ita insuper argumentando: cujuscunqve appetitus nunquam satiatur, illius labor non cessat, at Avari &c. Ergo.

MOMENTUM OCTAVUM.

A iterum ejus Extremum in defectu nuncupatur *ἀλγεια* Latine Negligentia, quæ præsentis opes fastidit, easq; negligit, nec plures ex fastidio in tali casu quærere desiderat, quæ si cum Superioribus *ἀνταρκείας* Speciebus conferatur, ad secundam propter Ignaviam in officio spectat, quod quam turpe sit, paucis circa calcem MOMENTI QUARTI ostendebamus, & adhuc ut ignavia & :

Otia Corpus alunt, animus quoque paschitur illis;

(Ita) immodicus contra carpit utrumque labor.

Quem ut omnibus natura quæ liberum, & coactum, laudabilem commendamus; Ita illa vituperio dignissima, quæ solum modo ipsis placent qui fruges consumere nati, quos ut Ignavos & Torpore infames, prorsus e

Re-

o Tit. 7. Reg. 3. p proverb: 30. v. 16.

Republica ejiciendos hortatur prænomīnatus (q) Ce-
leber: Berneggerus, simul ac Amstelodamense commen-
dans Zucht-Haus quod Laborantes vitioso *ὀλιγωρίας* ma-
lo, vitiosos progignente contineat, quibus ejusdem fere
fortis SACRA REGIA MAJESTAS prævenit HOLMIÆ, in
Barn-Huus; degeneribus, verum, turpiter vitiosis, &
Efferis, in Marstrand Scaniæ; ubi cerbero Tricipiti non
abfimiles, cum appenso de collo tintinabulo in perpetu-
am facinoris commissi recordationem torquentur.

MOMENTUM NONUM.

Proprio nunc ausu (& Methodi sit venia arbitrariæ)
Ordinisque boni memores sine,

quo non datur ire labore;

Jam ad finem Cui, & Cujus, vel si mavis Lector Be-
nevole, *ω & ξ*volvitur, quorum ille alio nisi homini *π-*
τραγώνω attribui non debet, per continuum virtutis exer-
citiū Beato, ut supr: MOM: QUART: Memoratum. Ex-
cluduntur Ergo hic non ex angustia & restrictione vir-
tutis *ἀντιθεσίας* sed propria incuria & vitio vitiosi; De-
inde Pueri, & Bruta cum somnolentis; ILLI propter exi-
guum rationis usum, quibus quamvis *δύναμις* sit denegatur
tamen *ἐνέργεια*. Et hæc causa fuit quod ipse Philosophus illos
ἀπλείς 3 Polit: Judicat, Hæc autem propter intellectus,
voluntatis & libertatis destitutionem. Et propter quin-
que Virtutis exercendæ requisita, quæ antecederent re-
quiruntur ad virtutis rationem, ut sunt Primo: Agibili-
um Cognitio, secundo, Accurata deliberatio, Tertio, Li-
bera Electio, Quarto, Appetitus Castigatio, Quinto, Con-
stans.

stans executio. Quæ tam Pueris, & Brutis, quam Dormientibus, propter Actuales operationem denegantur. Hic vero Finis est cujus ἀνταρκείας est, ut satiet appetitum (ut Cap. Primo habuimus) nihil externi desiderans, nam si externo aliquo bono egeret ad intrinsecam suam perfectionem ἀνταρκεία non audiret.

MOMENTUM DECIMUM.

Ita per divinam gratiam & fausto fidere ἀνταρκείας vālore & officio ostenso, summo ejus Auctori & Largitori nunc restat ut supplices gratias habeamus, qui nos Spiritus sui, nobis ex gratia communicati, refecit rore, ut adhuc eundem cœlitus cœlestia ut consideremus mentiqve nostræ ingerat terrena contemnere, ingemiscamus & si quæ adveniant divitiæ, eas magis ab usu, quam a possessione censeamus, sat gnari; nec opibus Sufficientiam, nec regnis potentiam, nec reverentiam dignitatibus, nec celebritatem gloria, nec lætitiâ voluptatibus posse contingere. Considerantes *non esse cupidum, hæc demum vera pecunia est, non esse emacem, Vectigal est*, contentum suis rebus esse maximæ certissimæque sunt divitiæ, ut loquitur Consul: Romanus (r) Et etiamsi ad mentem Petronii (f)

*Quisquis habet nummos securâ naviget aurâ,
Fortunamque suo temperet arbitrio.*

Mortalium tamen neminem neque hi, neque divitiæ faciunt beatum, quod nostra ἀνταρκεία, Iccirco Augur sit in hac ærumnarum valle nostras Antesignanus dicens: *Melior est buccæ cibi sicci quàm cum est tranquillitas,* & (t)

r in Paradoxis f in Satyr.

& (t) Paupertatem & divitias ne des mihi, ale me cibo de-
 mensi mei (u) Hinc postponemus Corporis volupta-
 tes quærentes *ἡνώπιος ἡνώπιος ἐραυός* ubi nec tinea nec Ero-
 sio corrumpit & ubi fures nec perfodiunt ac furantur (x)
 Et cum ipsa natura paucis contenta sit, & optima pos-
 sessionum Magistra, faciamus ut etiam nobis in tene-
 bris caligantibus sua præluceat face, ne prava mentis in-
 clinatione neglecto medio, in altum Sublati gravius in
 offensionis lapidem ruamus, sed ut frugi cives confide-
 rantes cum Psalmographo (y) *Quod bonum parum est*
cuique fusto plus quam copia sua improbis multis, & cum
 Tarsensi Apostolo *πολλὰ κέρως ἐστὶν ἡ εὐσεβεία μὲν ἀντι-
 κείας* (z) Quibus notanter observatis in Christo Redemto-
 re nostro vere *ἀντιπέρας* simus & in hac Miseriarum.
 Valle precatione cordiali, improbo labore, & parsimonia!

Itaque huc omnes pariter venite capti.

Quos fallax ligat Improbis catenis.

Terrenas habitans libido menteis.

Quod ut voti compotes fiamus faxit ut Serpentum
 instar prudentes simus, summus Moderator rerum cui
 interminata &

SOLI SIT NOSTRO GLORIA MAGNA DEO.

PENTAS PORISMATUM.

Metaphys. *Unus Actus parit & non parit habitum.*

Physic. *Natura non facit Saltum.*

Ethic. *Veritas nunquam odium parit.*

Polit. *Nobilitas in ipsa fundatur Natura.*

Historic. *Privatio visus non tollit scientiam literarum.*

t Prov. 17. u c. 30. v. 8. x Matth. 19. v. y Psal. 37. v. 16.

z 1. Tim. 6. v. 6.

Viro-Juveni;

Pereximio

DN. PETRO MILTOPEO,

Amico nunquam reconciliato de *ἀντιπαρσία* Mo-
rali Eruditè disputanti hoc dedit

Ἐπεὶ δὲ

Dum doctus scandis doctam mi PETRE
Cathedram,

Ac *ἀντιπαρσία* moralem quæ sit abundè
Demonstras, clariùs ornant Grynæus Apollo

Te titulis, & de cerebello nata Tonantis,

Dixit: Alumnus erat meus Hic cui cœpta se-
cundet

Jupiter! hoc voveo: doctæ assentite Camænæ.

Hæc tibi materies nomen virtutis adauget

MILTOPEE, tuæ referes post mille labores

Premia perpetuis, quæ sunt signanda libellis.

S. Tigerstedt.

12

41
L